

Aldri har så mange skiftet parti

Nesten fire av ti velgere (37 prosent) skiftet fra ett parti til et annet mellom 1997 og 2001. Arbeiderpartiet hadde rekordlav lojalitet: Bare drøyt halvparten (56 prosent) av Ap-velgerne i 1997 holdt fast på partiet i 2001. Det var ingen dramatisk nedgang i valgdeltakelsen blant førstegangsvelgerne ved stortingsvalget i 2001. Nedgangen var faktisk større i aldersgruppene 22-25 og 26-29 år enn i de øvrige aldersgruppene.

De første resultatene fra den store velgerundersøkelsen som er gjennomført av Institutt for samfunnsforskning og Statistisk sentralbyrå foreligger nå. Halvparten av de intervjuede i 2001 var også med i valgundersøkelsen i 1997 og utgjør derfor et panel. Til forskjell fra valgdagsmålinger som benytter erindringsspørsmål om tidligere stemmegivning, har man i paneler opplysninger om tidligere stemmegivning som gir et mer pålitelig bilde av velgervandringene fra ett valg til det neste. En sammenligning av intervjupersonenes opplysninger om stemmegivning ved valget i 1997 og deres erindring om denne stemmegivningen fire år senere, viser at hele 29 prosent oppgir "feil" parti. For eksempel hevder en tredel av de som stemte Høyre i 2001 feilaktig at de også stemte Høyre i 1997!

Vandringene mellom partiene øker

Norsk politikk har vært preget av store velgervandringene siden midt på 1980-tallet. Som figur 1 viser, er vandringene totalt sett på samme nivå i 2001 som ved de to foregående stortingsvalgene: 44 prosent skiftet standpunkt – enten ved å skifte parti eller ved å vandre inn eller ut av hjemmesittergruppen. Holder vi hjemmesitterne utenfor, og ser på velgere som stemte ved begge de to siste valgene, ser vi at det er en markert økning av velgervandringene i den siste perioden. I alt 37 prosent av de som stemte i 1997 skiftet over til et annet parti i 2001. Nesten en tredel av disse vandringene skyldes tidligere Arbeiderpartivelgere som har gått over til andre partier.

Til sammenligning bidro overganger fra Arbeiderpartiet til andre partier med i underkant av 7 prosent av de totale velgervandringene fra 1993 til 1997. Tabell 1 viser skiftningene mellom partiene og inn og ut av hjemmesittergruppen mellom 1997 og 2001. Prosentueringsbasis i tabell 1 er alle velgere som inngår i panelet (grandtotalen).

Følger man diagonalen i tabell 1 finner man andelen stabile velgere, det vil si velgere som har holdt fast på sitt standpunkt i 1997 og 2001. I 2001 utgjorde dette 56 prosent av velgerne. Av de som ble intervjuet ved begge valg satt i underkant av 7 prosent hjemme både i 1997 og 2001. Som kjent er valgdeltakelsen gjennomgående noe høyere i slike undersøkelser enn ved selve valget. Det er derfor rimelig å tro at andelen "permanente" hjemmesittere er noe høyere i virkeligheten. Ser vi på bruttopanelet, viser det seg at andelen som satt hjemme ved begge valg riktig nok er noe høyere (11 prosent), men andelen er likevel relativt beskjeden tatt i betraktning at valgdeltakelsen ved de siste valgene har vært betydelig lavere enn gjennomsnittet for stortingsvalg i etterkrigstiden.

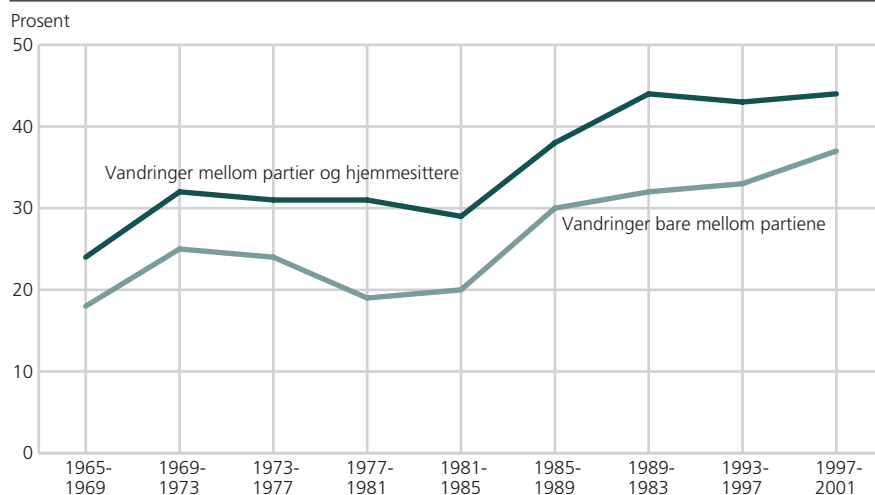
*Bernt Aardal, Henry Valen
og Rune Karlsen*

Bernt Aardal er professor og forskningsleder for Valgforskningsprogrammet, Institutt for samfunnsforskning (bernt.aardal@isaf.no).

Henry Valen er professor og var med å starte Valgforskningsprogrammet, Institutt for samfunnsforskning (henry.valen@isaf.no).

Rune Karlsen er vitenskapelig assistent for Valgforskningsprogrammet, Institutt for samfunnsforskning (rune.karlsen@isaf.no).

Figur 1. Andel som har skiftet standpunkt fra ett valg til det neste. 1965-2001. Prosent

Kilde: Valgundersøkelsene.

Rekordlav lojalitet blant Ap-velgerne

En annen måte å studere velgerovergangene på er å ta utgangspunkt i de enkelte partienes velgere ved forrige valg for å se hvor de gjør av seg fire år senere. I tabell 2 ser vi at bare 56 prosent av Arbeiderpartiets 1997-velgere holdt fast på partiet i 2001 (andelen stabile velgere er uthevet i tabellen). Til sammenligning var 77 prosent av partiets 1993-velgere lojale i 1997, i et valg som resultatmessig var blant de aller dårligste siden 1930-årene. Det har med andre ord skjedd en dramatisk nedgang i Arbeiderparti-velgernes lojalitet frem mot det siste valget. Det er interessant at Arbeiderpartiet har mistet omtrent like mange velgere til Høyre (13 prosent) som til SV (10 prosent). Ytterligere 12 prosent av Arbeiderpartiets 1997-velgere satte seg hjemme i 2001. Det dårlige valgresultatet kan med andre ord ikke skyldes at alle tidligere Ap-velgere satte seg i sofaen.

SV og Høyre har de mest trofaste velgerne...

Det er ikke uventet valgets to seierherrer, SV og Høyre, som har de mest trofaste velgerne. 73 prosent av SVs 1997-velgere stemte også SV i 2001, skyhøyt over de 33 prosent tidligere SV-velgere som holdt fast på partiet i perioden 1993-1997. 69 prosent av Høyres 1997-velgere holdt fast på sitt parti fire år senere.

...og stor utskifting i KrF og FrP

Det er noe mer overraskende at det bak Fremskrittspartiets og Kristelig Folkepartis relativt gode valgresultater ligger en betydelig utskifting av velgere. Selv om FrP gjorde sitt nest beste valg noensinne, var det bare 47 prosent av partiets 1997-velgere som var lojale i 2001. Dette er en nedgang fra 65 prosent i perioden 1993-1997. FrP mistet en tredel av sine velgere til Høyre. Overgangen fra FrP til Høyre er for øvrig betydelig større i vårt panelmateriale enn i valgdagsmålingene, noe som skyldes at mange FrP-velgere hevder at de stemte på Høyre og ikke FrP i 1997. Også KrF mistet mange velgere, men de fordeler seg mer jevnt på de andre partiene. 15 prosent av KrF-velgerne har skiftet over til Høyre eller FrP, mens 12 prosent har skiftet over til enten SV, SP eller Ap. Til tross for at også KrF gjorde sitt nest beste valg noensinne, representerer dette valget en markant nedgang når det gjelder lojalitet blant tidligere velgere.

Tabell 1. Personer med stemmerett i 1997, etter stemmegivning i 1997 og 2001. Prosent¹

Parti 1997	Parti 2001										
	I alt	Ap	FrP	H	KrF	RV	SP	SV	V	Andre	Stemte ikke
I alt	100,0	19,1	8,1	20,3	12,3	0,8	5,8	11,5	4,2	2,3	15,7
Ap	27,5	15,3	0,5	3,5	1,3	-	0,3	2,7	0,4	0,1	3,4
FrP	10,1	0,3	4,7	3,2	-	0,1	-	0,1	-	0,4	1,2
H	13,7	0,7	0,7	9,5	0,7	-	-	0,1	0,7	0,1	1,2
KrF	14,2	0,7	0,9	1,3	7,8	-	0,4	0,5	0,7	0,3	1,6
RV	2,0	0,1	-	-	-	0,5	-	0,4	-	0,5	0,4
SP	8,1	0,1	0,4	0,4	0,9	-	4,0	0,9	0,3	0,4	0,5
SV	6,4	0,7	-	0,3	-	0,1	-	4,7	-	-	0,5
V	4,6	0,1	-	0,8	0,5	-	0,4	0,5	2,0	-	0,1
Andre	0,7	0,1	-	-	-	-	-	-	-	0,4	0,1
Stemte ikke	12,8	0,9	0,8	1,2	0,9	-	0,7	1,5	0,1	-	6,6
Antall svar	745	142	60	151	92	6	43	86	31	17	117

¹ Bare personer som var med både i 1997- og 2001-undersøkelsen, og som oppga stemmegivning, er tatt med i denne tabellen.

Kilde: Valgundersøkelsen 1997. Valgundersøkelsen 2001. Statistisk sentralbyrå og Institutt for samfunnsforskning.

Bare 55 prosent av 1997-velgerne holdt fast på KrF i 2001. I 1997 stemte, til sammenligning, hele 82 prosent av KrF-velgerne fra 1993 på partiet.

Den lave stabiliteten, også for partier som gjorde det relativt godt ved valget, som KrF og FrP, betyr at disse partiene må ha vunnet en god del nye velgere for å kompensere frafalt. Tabell 3 omfatter de samme velgerne som tabell 2, men prosentueringsretningen er her byttet om slik at det er lettere å se hvor stor relativ betydning tilsiget av velgere fra de ulike partiene har hatt. Nå tar vi utgangspunkt i de som stemte på hvert enkelt parti i 2001 og ser hvor de kom fra.

Av Fremskrittspartiets 2001-velgere kom 12 prosent fra KrF, mens 8 prosent kom fra Høyre og 7 prosent fra Arbeiderpartiet. For KrFs vedkommende, var 11 prosent tidligere Ap-velgere, 8 prosent hadde stemt på Senterpartiet, mens 5 prosent kom fra Høyre og 4 prosent fra Venstre. Det store tilsiget av nye velgere til SV reflekteres i at tidligere SV-velgere nå bare utgjør 41 prosent av alle velgere. Det største tilsiget av velgere kommer fra Arbeiderpartiet (23 prosent). Deretter følger Senterpartiet (8 prosent) og KrF og Venstre (begge 5 prosent). For Høyres vedkommende utgjorde tidligere Høyre-velgere 47 prosent av velgerskaren i 2001, mens 17 prosent var tidligere Ap-velgere og 16 prosent tidligere FrP-velgere. Høyre rekrutterer imidlertid betydelig færre tidligere hjemmesittere (6 prosent) enn SV (13 prosent).

Selv om lojaliteten blant tidligere Arbeiderpartivelgere er rekordlav, utgjør denne gruppen likevel 80 prosent av partiets velgerskare i 2001. Dette avspeiler selvsagt den manglende rekrutteringen av nye velgere til partiet ved dette valget.

Nettogeinst for Høyre og nettotap for Arbeiderpartiet

Tabellene 2 og 3 viser at partiene både vinner og taper velgere til hverandre i mye større utstrekning enn det som fremgår av selve valgresultatet. Det avgjørende er likevel hvordan totalregnskapet ser ut; er det et nettotap eller en nettogeinst i forhold til det enkelte parti? For Høyre er bildet svært po-

Tabell 2. De ulike partiers velgere i 1997, etter parti i 2001 ("hvor 1997-velgerne gikk")¹

Parti 2001	Parti 1997										
	I alt	Ap	FrP	H	KrF	RV	SP	SV	V	Andre	Stemte ikke
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Ap	19	56	3	5	5	-	2	11	3	-	7
FrP	8	2	47	5	6	-	5	-	-	-	6
H	20	13	32	69	9	-	5	4	17	-	10
KrF	12	5	-	5	55	-	11	2	12	-	7
RV	1	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-
SP	6	1	-	-	3	-	50	-	9	-	5
SV	12	10	1	1	4	-	11	73	12	-	12
V	4	1	-	5	5	-	3	-	44	-	1
Andre	2	-	4	1	2	-	5	-	-	-	-
Stemte ikke	16	12	12	9	11	-	8	8	3	-	52
Antall svar	745	205	75	102	106	15	60	48	34	5	95

¹ Bare personer som var med både i 1997- og 2001-undersøkelsen, og som oppga stemmegivning, er tatt med i denne tabellen.
Kilde: Valgundersøkelsen 1997. Valgundersøkelsen 2001. Statistisk sentralbyrå og Institutt for samfunnsforskning.

Tabell 3. De ulike partiers velgere i 2001, etter parti i 1997 ("hvor 2001-velgerne kom fra")¹

Parti 1997	Parti 2001										
	I alt	Ap	FrP	H	KrF	RV	SP	SV	V	Andre	Stemte ikke
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Ap	27	80	7	17	11	-	5	23	10	-	21
FrP	10	1	58	16	-	-	-	1	-	-	8
H	14	4	8	47	5	-	-	1	16	-	8
KrF	14	3	12	7	63	-	7	5	16	-	10
RV	2	1	-	-	-	-	-	3	-	-	3
SP	8	1	5	2	8	-	70	8	7	-	3
SV	6	3	-	1	1	-	-	41	-	-	3
V	5	1	-	4	4	-	7	5	48	-	1
Andre	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Stemte ikke	13	5	10	6	8	-	11	13	3	-	42
Antall svar	745	142	60	151	92	6	43	86	31	17	117

¹ Bare personer som var med både i 1997- og 2001-undersøkelsen, og som oppga stemmegivning, er tatt med i denne tabellen.
Kilde: Valgundersøkelsen 1997. Valgundersøkelsen 2001. Statistisk sentralbyrå og Institutt for samfunnsforskning.

Om Valgundersøkelsen 2001

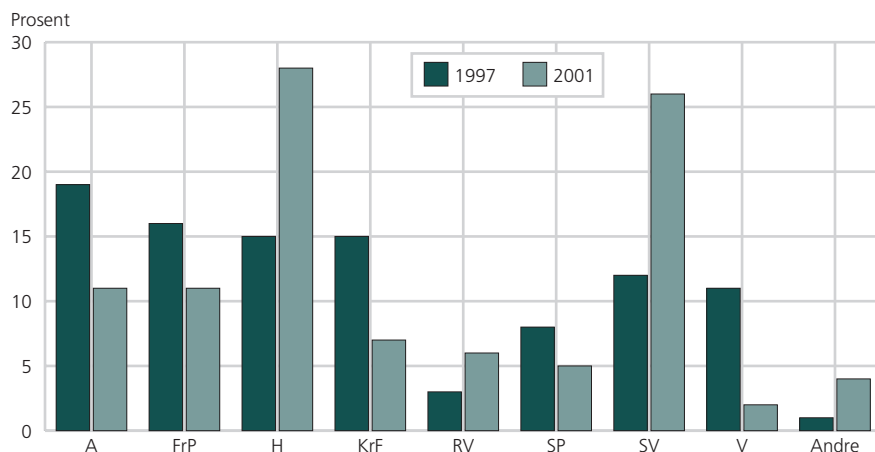
Bernt Aardal og Henry Valen har hatt det faglige ansvaret for valgundersøkelsen, mens Statistisk sentralbyrå har trukket utvalget og gjennomført intervjuingen. Utvalget består av 2 950 norske statsborgere i alderen 18 til 79 år. Etter stortingsvalget ble det gjennomført intervju med 2 052 personer, eller 69,6 prosent av utvalget. Rundt halvparten av utvalget deltok også i Valgundersøkelsen 1997. Opplysningene om bruttoutvalgets valgdeltakelse er hentet direkte fra valgmannstallet og er derfor svært pålitelige. Undersøkelsen er finansiert av Kommunal- og regionaldepartementet og Norges Forskningsråd. Hovedrapporten fra undersøkelsen vil bli publisert sommeren 2003. Vi viser for øvrig til Kleven og Normanns artikkel i dette nummeret av Samfunnsspeilet.

sitivt. Partiet har en nettogevinst i forhold til alle andre partier, spesielt til Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet. Høyre har derimot bare balanse – verken tap eller gevinst – i forhold til hjemmesitterne. Også Sosialistisk Venstreparti har nettogevinst i forhold til andre partier, med et lite unntak for Høyre. Arbeiderpartiet har på sin side nettotap til alle andre partier, også til hjemmesitterne. De største tapene er til Høyre, hjemmesitterne og SV. Utslagene for Venstre er naturlig nok ikke så store, men partiet har nettogevinst i forhold til KrF og Ap, og nettotap til SV, SP og Høyre. Senterpartiet har på sin side nettotap til SV, KrF, Høyre og FrP, mens de har en beskjeden gevinst i forhold til Ap, Venstre og hjemmesitterne. Tabellene 2 og 3 viser at Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet hadde lav lojalitet blant sine tidligere velgere, til tross for at begge partier gjorde sine nest beste valg. Dette avspeiles også i nettoregnskapet. KrF har en nettogevinst i forhold til Ap og SP, men de har et nettotap til hjemmesitterne, FrP, Høyre og SV. Fremskrittspartiets tap til Høyre og hjemmesitterne blir derimot delvis kompensert av gevinst i forhold til KrF, SP og Ap. I forhold til Venstre er det balanse og et lite tap til SV.

Førstegangsvelgerne følger valgvingen

Førstegangsvelgerne er alltid gjenstand for spesiell oppmerksomhet fordi deres preferanser kan gi en pekepinn om den fremtidige utviklingen. De mest markante utslagene i 2001 er først og fremst at Arbeiderpartiet fortsetter å miste støtte blant de yngste velgerne, og er nå nede i 11 prosent oppslutning (se figur 2). Dette er mer enn en halvering av oppslutningen i forhold til valget i 1989. Sammenlignet med forrige valg er nedgangen klart større blant unge menn enn blant unge kvinner. Valgets vinnere, SV og Høyre, har ikke bare størst fremgang blant førstegangsvelgerne, men de er også omtrent jevnstore i denne gruppen. Til sammen stemte over halvparten av ungdom mellom 18 og 21 år på disse to partiene. Det er imidlertid interessant at både Kristelig Folkeparti og FrP taper terreng blant de yngste. Det samme gjør for øvrig Venstre og Senterpartiet. RV kan derimot notere seg en liten fremgang. For Kristelig Folkeparti representerte valget i 1997 et spesielt gjennombrudd blant unge kvinner. Interessant nok er oppslutningen fortsatt høy blant kvinner mellom 22 og 25 år (22 prosent), mens den er falt betydelig blant førstegangsvelgende kvinner (fra 18 prosent til 3 prosent).

Figur 2. Førstegangsvelgernes stemmegivning, 1997 og 2001

Kilde: Valgundersøkelsene.

Unge gutter mer blå enn jentene

Tabell 5 viser oppslutningen om de enkelte partiene i ulike aldersgrupper blant menn og kvinner. Selv om tallunderlaget er noe svakt når man deler opp aldersgruppene etter kjønn, får vi bekreftet et mønster som har gjort seg gjeldende ved tidligere valg, nemlig at unge jenter i større grad slutter opp om SV, Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti, mens guttene i større grad stemmer på Høyre og FrP (tabell 5). For KrF representerte 1997-valget et vannskille ved at partiet fikk stemmene til nesten hver femte kvinne under 21

år. I 2001 er partiet imidlertid nede på sitt gamle nivå – med 3 prosents oppslutning - i denne velgergruppen. Samtidig holder KrF grepet på eldre kvinner. Hver fjerde kvinne over 60 år stemte på KrF i 2001. Vinnerne blant førstegangselgende kvinner er Sosialistisk Venstreparti med 39 prosent og Høyre med 27 prosent (tabell 5). For begge partier representerer dette en tredobling i forhold til forrige valg.

Flest eldre i KrF og FrP, flest unge i RV og SV

Tabell 6 viser aldersprofilen for hvert enkelt partis velgerskare. Halvparten av Arbeiderpartiets velgere er over 50 år, mens bare 10 prosent er under 30. Til sammenligning var fordelingen ved forrige stortingsvalg henholdsvis 37 prosent og 18 prosent. Også i Fremskrittspartiet er andelen eldre velgere gått opp (fra 38 til 53 prosent) og andelen yngre velgere gått ned (fra 23 til 14 prosent). Aldersprofilen i Høyre er derimot omtrent den samme som i 1997, og med en viss overvekt av velgere i gruppen mellom 30 og 50 år.

Den mest ungdommelige velgerskaren finner vi hos RV og SV. Tabell 5 viser også at ungdom under 30 år bare utgjør 15 prosent av de som har brukt stemmeretten sin. Dette aktualiserer spørsmålet om valgdeltakelsen i ulike grupper av befolkningen.

Ikke nedgang i valgdeltakelsen blant ungdom

Når det gjelder opplysninger om valgdeltakelse etter alder og kjønn, benytter vi bruttoutvalget i valgunderøkelsen, altså ikke bare de personene som er blitt intervjuet. Opplysningene er kontrollert mot det avkryssede manntallet. Totalt sett ligger valgdeltakelsen i bruttoutvalget svært nær den faktiske deltakelsen (77,2 prosent mot 75,5 prosent).

Tabell 7 bekrefter det velkjente mønster at valgdeltakelsen stiger med økende alder. Mens nesten 56 prosent av førstegangselgerne brukte stemmeretten sin, var andelen 84 prosent blant de over 60 år. Det mest interessante er likevel nivået på deltakelsen blant førstegangselgerne. Like etter valget ble

Tabell 4. Velgere i ulike aldersgrupper, etter parti. Prosent

Parti 2001	Aldersgruppe							
	I alt	18-21	22-25	26-29	30-39	40-49	50-59	60-79
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
Ap	22	11	15	17	20	21	26	26
FrP	11	11	10	10	9	8	10	15
H	26	28	22	31	29	27	29	20
KrF	13	7	14	8	14	13	10	18
RV	1	6	3	2	1	2	-	-
SP	6	5	2	5	5	6	6	7
SV	15	26	26	21	16	17	12	7
V	4	2	7	3	4	5	5	4
Andre	2	4	1	3	2	1	2	3
.....								
Antall svar	1 625	82	72	90	340	347	307	387

Kilde: Valgunderøkelsen 2001. Statistisk sentralbyrå og Institutt for samfunnsforskning.

Tabell 5. Velgere i ulike aldersgrupper blant menn og kvinner, etter parti. Prosent

Parti 2001	Aldersgruppe							
	I alt	18-21	22-25	26-29	30-39	40-49	50-59	60-79
Menn								
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
Ap	21	9	11	8	13	20	29	27
FrP	13	20	14	11	14	9	10	18
H	29	28	28	47	34	34	27	21
KrF	10	11	6	8	10	11	9	12
RV	2	4	3	5	2	2	-	-
SP	6	7	3	3	6	6	7	6
SV	11	15	23	10	13	12	10	8
V	5	2	9	3	6	4	6	5
Andre	3	4	3	5	2	2	2	3
.....								
Antall svar	815	46	35	38	157	169	173	197
Kvinner								
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
Ap	23	14	19	23	27	22	23	25
FrP	8	-	5	9	4	6	11	11
H	23	27	16	19	25	21	31	20
KrF	16	3	22	8	17	15	10	25
RV	1	8	3	-	1	2	-	-
SP	6	3	-	6	5	6	4	8
SV	17	39	30	29	19	21	16	5
V	4	3	5	4	2	5	4	3
Andre	2	3	-	2	1	-	2	3
.....								
Antall svar	810	36	37	52	183	178	134	190

Kilde: Valgunderøkelsen 2001. Statistisk sentralbyrå og Institutt for samfunnsforskning.

Tabell 6. Ulike partiers velgere, etter aldersgruppe. Prosent										
Aldersgruppe	Parti 2001									
	I alt	Ap	FrP	H	KrF	RV	SP	SV	V	Andre
Begge kjønn										
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
18-21	5	3	5	5	3	24	4	9	3	9
22-25	4	3	4	4	5	9	1	8	7	3
26-29	6	4	5	6	3	10	4	8	4	9
30-39	21	20	18	23	22	19	19	23	19	14
40-49	21	20	15	22	21	38	23	25	23	14
50-59	19	22	19	21	13	-	20	16	23	17
60-79	24	28	34	19	33	-	29	11	21	34
Antall svar	1 625	357	170	428	215	21	93	236	70	35
Menn										
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
18-21	6	2	8	5	6	-	6	8	2	9
22-25	4	2	5	4	2	-	2	9	8	4
26-29	5	2	4	8	4	-	2	4	2	9
30-39	19	12	20	22	19	-	19	21	23	17
40-49	21	20	14	24	22	-	21	22	17	17
50-59	21	30	16	20	19	-	25	18	25	18
60-79	24	32	33	17	28	-	25	18	23	26
Antall svar	815	168	108	239	83	12	48	94	50	23
Kvinner										
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
18-21	4	3	-	5	1	-	2	10	3	-
22-25	5	4	3	3	6	-	-	8	7	-
26-29	6	6	8	6	3	-	7	10	7	-
30-39	23	26	13	24	23	-	20	24	13	-
40-49	22	21	18	20	21	-	25	27	30	-
50-59	17	16	24	22	10	-	13	15	20	-
60-79	23	25	34	20	36	-	33	6	20	-
Antall svar	810	189	62	189	132	9	45	142	30	12

Kilde: Valgundersøkelsen 2001. Statistisk sentralbyrå og Institutt for samfunnsforskning.

det spekulert i om nedgangen i valgdeltakelsen i forhold til forrige valg skyldtes et spesielt stort frafall blant de aller yngste. Selv om tabell 6 viser et noe lavere nivå for aldersgruppen 18-21 år i 2001 enn i 1997 (55,7 mot 58,9 prosent), er denne forskjellen ikke statistisk utsagnskraftig. Det er altså ikke noen dramatisk nedgang i valgdeltakelsen blant førstegangselverne. Nedgangen er faktisk noe større (og utsagnskraftig) i aldersgruppene 22-25 og 26-29 år enn i de øvrige aldersgruppene.

Forskjellen mellom kjønnene ser nå ut til å være nærmest utlignet sammenlignet med valget i 1997. Selv om vi kan spore nedgang både blant kvinner og menn, er nedgangen blant kvinner så pass mye sterkere at de mister det forspranget de hadde på mennene ved valget i 1997. Mens kvinner jevnt over hadde høyere valgdeltakelse enn menn i 1997, gjelder dette nå bare for de mellom 22 og 49 år. Valgdeltakelsen blant førstegangselverne synes å være høyere for menn enn for kvinner, men denne forskjellen er ikke utsagnskraftig. Blant de aller eldste, over 60 år, er imidlertid deltagelsen klart høyere blant menn enn blant kvinner.

Tabell 7. Valgdeltakelse i stortingsvalget i 2001 og 1997 blant personer mellom 18 og 79 år. Etter kjønn og alder. Prosent									
Kjønn	Aldersgruppe								
	I alt	18-21	22-25	26-29	30-39	40-49	50-59	60-79	
2001 i alt	77,2	55,7	57,0	64,5	77,8	81,7	83,6	84,4	
Menn	76,8	57,0	50,5	60,6	75,8	81,1	84,8	88,1	
Kvinner	77,5	54,0	63,6	67,9	79,7	82,2	82,2	81,3	
1997 i alt	81,3	58,9	65,7	77,2	80,1	85,6	87,9	86,7	
Menn	79,4	49,5	62,7	72,1	78,6	84,1	86,9	87,9	
Kvinner	83,3	70,1	68,7	82,4	81,5	87,4	89,0	85,6	
Antall undersøkte									
i 2001 i alt	2 946	221	179	200	622	573	505	646	
Menn	1 455	121	91	94	306	281	269	293	
Kvinner	1 491	100	88	106	316	292	236	353	

Kilde: Valgundersøkelsen 1997. Valgundersøkelsen 2001. Statistisk sentralbyrå og Institutt for samfunnsforskning, Statistisk sentralbyrå.